

Bài 3 Hai đường thẳng cắt nhau, song song. Tia

I. Mục tiêu

1. Kiến thức, kĩ năng:

Sau khi kết thúc bài học, HS cần đạt được những yêu cầu sau:

- Liệt kê được hai trường hợp về quan hệ giữa hai đường thẳng: cắt nhau, song song.
- Tìm được các đường thẳng cắt nhau, song song với nhau trong một số hình vẽ.
- Nêu được khái niệm và vẽ được tia.
- Kể được một số hình ảnh của hai đường thẳng cắt nhau, song song, tia trong thực tiễn.

Để thực hiện được các mục tiêu nói trên, GV cần chuẩn bị một số dụng cụ học tập như thước kẻ dài (để kẻ trên bảng), một số hình ảnh thực tiễn về các đường thẳng song song, cắt nhau, tia, một số phiếu học tập nhóm hoặc cá nhân. HS được khuyến khích sưu tầm một số tranh ảnh, sách, báo, ... liên quan tới các từ khoá của bài học.

2. Năng lực chú trọng: tư duy và lập luận toán học; mô hình hoá toán học; sử dụng công cụ, phương tiện học toán.

3. Tích hợp: Toán học và cuộc sống.

II. Một số chú ý

Trong các bài trước HS đã được tìm hiểu về điểm, đường thẳng; quan hệ giữa các điểm và đường thẳng; quan hệ giữa các điểm; trong bài này HS sẽ tiếp tục được nghiên cứu về quan hệ giữa hai đường thẳng: cắt nhau, song song; tia; ứng dụng về các vị trí tương đối của hai đường thẳng trong thực tiễn.

III. Gợi ý các hoạt động cụ thể

HĐKD:

Hai thanh ray của đường tàu cho ta hình ảnh của hai đường thẳng song song.

Các tia nắng mặt trời và tia sáng từ máy hàn cho ta hình ảnh của các tia.

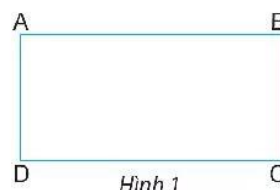
GV có thể chiếu một số hình ảnh thực tiễn về đường thẳng song song với nhau, hình ảnh về tia như hình ảnh trong HĐKD để HS thấy sự tồn tại các hình ảnh thực tiễn của hai đường thẳng song song, hoặc tia.

1. Hai đường thẳng cắt nhau, song song

– **HĐKP:**

Cho hình chữ nhật ABCD ở Hình 1. Xác định số điểm chung của hai cặp đường thẳng: AB và AD; AB và DC.

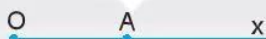
GV có thể tổ chức cho HS quan sát hình chữ nhật ABCD để xác định số giao điểm của các cặp đường thẳng AB, AD và AB, DC. Từ đó HS phát hiện ra rằng có những trường hợp có hai đường thẳng cắt nhau tại một điểm, có những trường hợp hai đường thẳng không có điểm chung nào cả để đi đến khái niệm về hai đường thẳng cắt nhau hay hai đường thẳng song song.

– Để củng cố kiến thức trên, GV có thể yêu cầu HS vẽ thêm một đường thẳng song song hoặc cắt một đường thẳng đã cho trước.

2. Tia

– GV có thể yêu cầu HS quan sát hình ảnh của đường thẳng xy, khi chấm một điểm O trên đường thẳng đó, yêu cầu HS mô tả xem điểm O đã chia đường thẳng xy thành hai phần nào. Từ đó GV giới thiệu cho HS về tia gốc O. Cách gọi tên tia là cần phải gọi gốc của tia trước.

– GV vừa mô tả vừa vẽ tia gốc O và chú ý giới thiệu cho HS cách đặt tên của một tia gốc O, có thể đọc là tia OA hay tia Ox trong hình ảnh dưới đây:

IV. Hướng dẫn giải các bài tập

1. HS làm việc cá nhân để nhớ lại tiên đề về đường thẳng đi qua hai điểm phân biệt.

2. HS làm việc theo nhóm để vẽ hình theo mô tả liên quan tới các vị trí tương đối của hai đường thẳng. Để làm bài tập này, HS cần phải hệ thống hoá các kiến thức về các đường thẳng song song, các đường thẳng cắt nhau, giao điểm của hai đường thẳng.

3. HS làm việc cá nhân để quan sát và đếm số giao điểm tạo bởi 3 đường thẳng trong các phần a), b), c) và d). HS chỉ cần nhớ lại biểu tượng của giao điểm tạo bởi hai đường thẳng cắt nhau và đếm số giao điểm trên hình vẽ.

GV cũng có thể tạo ra các bài toán tương tự như vậy để HS thành thạo trong việc xác định các đối tượng về điểm, đường thẳng cũng như quan hệ giữa chúng trong các hình các em đã biết ở Tiểu học hoặc trước khi học về nội dung của bài học này.

4. GV cho HS làm việc cá nhân, để giải bài tập này HS cần nhớ lại biểu tượng về tia. Trong bài toán này có hai tia là MH và MF.

Em có biết?

GV có thể yêu cầu HS thảo luận nhóm để chỉ ra các cặp đường thẳng cắt nhau, song song trong hình ảnh về giàn giáo, hoặc tổ chức một cuộc thi về tìm các vị trí tương đối của các đường thẳng trong thực tiễn. Bằng cách như vậy, HS thấy được sự liên hệ giữa kiến thức của bài học vào cuộc sống xung quanh các em, từ đó thấy yêu thích môn Toán và có hứng thú học Toán.